

Pásztó, középkori műemlékegyüttes

2014. január 29. 22:39

Középkori időutazás egy palóc városkában

A Zagyva völgyében fekvő nógrádi kisváros, Pásztó központjában meglepően szép műemlékegyüttest találunk. A városka középkori településközpontja a mai Múzeum tér területén helyezkedett el, az itt megmaradt régi épületek többségében a Pásztói Múzeum kiállítóhelyei foglalnak helyet.

Szent Lőrinc-plébániatemplom

A parkosított **Múzeum tér** legfőbb látnivalója az impozáns, **román, gótikus** és **barokk** stílusjegyeket egyaránt viselő, egyhajós római katolikus **templom**. Először a XII. század végén épült itt egy román stílusú **kápolna**, melynek kis ablaka ma is látható a hajó déli, tér felőli, falában. A XIII. századi bővítés eredménye a torony nyerskőből épült alsó szintje és a templom oldalában álló hatszögletű **temetőkápolna**. A XV. században **gótikus** stílusban bővült a templom, ekkor készült a gyönyörű, csúcsíves ablakú **oldalkápolna**. A **torony**, a **szentély** és a mellékhajó az 1700-as évek akkoriban divatos, **barokk** stílusában készültek el.

A szép templombelsőben díszes **barokk** fő- és mellékoltárokat, festett mennyezetet, egységes **bútorzatot** találunk. A **főoltárkép** Szent Lőrinc mártíromságát ábrázolja. A déli oldalon lévő **gótikus** sugárboltozatú **kápolnában** a Ráthóti család címerével díszített kettős **ülőfülke** látható, és itt találjuk hazánk egyik legszebb késő **reneszánsz feszületét** is.

A 2011-es felújítás során kiépített **díszkivilágítás** páratlan hangulatot kölcsönöz a műemléknek.

Oskolamester háza

A tér közepén álló fehérre meszelt falú, egyszerű kinézetű épület a mai Magyarország egyetlen fennmaradt **középkori mezővárosi polgárháza**.

A XV. századi **gótikus** épületet a helyiek **kántorházként** ismerik, mivel itt lakott egészen 1968-ig a mindenkori kántortanító. Csupán az 1970-es években elvégzett régészeti feltárások alkalmával derült ki, hogy a jelentéktelen külsejű ház az ország legrégebb lakóházai közé tartozik. A feltárás során a padló alól előkerültek azok a használati és vagyontárgyak, amelyeket a tulajdonos 1551-ben a törökök elől rejtett el. Az itt talált tárgyakat a házban ki is állították.

A falusi házakhoz hasonlóan három helyiségből álló házban jelenleg **kiállításokat** láthatunk. Korabeli metszetek, oltárképek ábrázolásai alapján rekonstruálták a ház berendezését. Az egykori **konyhában** egy rekonstruált középkori tűzhelyet, ill. konyhai tárgyakat, a **szobában** berendezési tárgyakat és egy szép régi kályhát, a **kamrában** pedig középkori háztartási eszközöket állítottak ki. A ház alatti eredeti állapotában megmaradt gótikus **borospincében** Pásztó középkori szőlőművelését bemutató kiállítás látható.

Pásztói Múzeum, egykori cisztercita kolostor

A teret dél felől lezáró hatalmas, egyemeletes **cisztercita kolostor** 1717-ben épült az előzőleg itt álló XIII. századi kolostor és templom köveiből. Az itt élő szerzetesi közösségre emlékezik a földszinten kialakított **kiállítás**. Az apátságról már 1138-ban történt az első említés, akkor még a bencések tulajdonában volt, majd 1190-ben **III. Béla** adta a cisztercitáknak.

Az épület többi helyiségében **helytörténeti- és természettudományi kiállítások** láthatók.

Romkert, Üveghuta

Az Oskolamester házatól délre álló **üveghuta** páratlan ipartörténeti emlék. Az üvegyártáshoz szükséges **kemencéket** a XI. század végén bencés szerzetesek építették, és az 1190-ben idetelepített **ciszterciek** is használták a XIII. század közepéig. Ekkor valószínűleg a tatárjáráskor elpusztult. Az 1984-ben feltárt üveghuta európai ritkaságnak számít, mint ipari emlék. A leletek tanúsága szerint az ablakszemeken kívül üvegtárgyakat is készítettek az itt dolgozó szerzetesek. Átlátszó lapokkal fedett maradványainak egykori felépítését és működését rajzos táblák magyarázzák. A tér egy nagy területét foglalja el a **romkert**, a XII-XIII.

században épült bencés kolostor és templom alapjai kerültek feltárássra. **Csohány Galéria**

A téren található nagy **klasszicista** stílusú épületben található a pásztói születésű **grafikusművész** gazdag életműve. A galéria udvarából nyíló másik épületben rendezték be a magyar filmművészet egyik jelentős alakjának, **Gaál Istvánnak** az emlékszobáját.

Gyakorlati tudnivalók **Cím:** Pásztó, Múzeum tér **Telefon:** 06/32/460-194 **Nyitva tartás**

Múzeum: Hétfő-péntek: 8

<http://kirandulastippek.hu/news/article/paszto-kozepkori-muemlekegyuttas>